

Examenul național de bacalaureat 2026
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Varianta 3

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el a következő költeményt, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Petőfi Sándor: Szeretlek én, szeretlek téged...

*Szeretlek én, szeretlek téged,
Kedves kis angyalom,
Csak az fáj, hogy szerelmemet be
Nem bizonyíthatom.*

*Igy egyszerűen a szavamra,
Ha tetszik, nem hiszed,
És én mikép oszlassam el, ha
Vannak, kétségidet?*

*Születtem volna gazdag úrnak:
Bizonyágtételért
Egy-egy gyémántkövet dobnék el
Minden kis szavadért.*

*Ha királynak születtem volna:
Letenném koronám
Egy kis virágkoszorúért, mit
Kezecske fűzne rám.*

*Volnék szivárvány: kérnék, hogy
Szineimet elfogadd,
És festess bennök szalagot, mely
Övezzé derekad.*

*Ha volnék a világlátó nap:
Ott hagynám az eget,
S a nagyvilág helyett nem néznék
Mást, mint szemeidet!*

(1848)

1. Értelmezze a költemény címét!	2 pont
2. Határozza meg a vers témáját!	2 pont
3. Mutassa be a költemény vershelyzetének és versbeszédének egy-egy jellemzőjét!	4 pont
4. Nevezze meg a dal egy műfaji sajátosságát a versben!	2 pont
5. Nevezze meg az „angyalom” költői képet!	2 pont
6. Állapítsa meg a vers utolsó szakaszának rímképletét, majd nevezze is meg!	4 pont
7. Határozza meg a költemény hangulatát!	2 pont
8. Írjon ki a műből egy ismétlést, egy metaforát, egy költői kérdést és egy alliterációt!	4 pont
9. Értelmezze a vers első szakaszát!	4 pont
Pontot ér a helyes fogalom- és nyelvhasználat és a helyesírás	4 pont
A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.	

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Az 1886-ban született Papp Simon a híres bányászváros, Nagybánya gimnáziumában érettségizett, itt szeretett bele az ásványtanba. Ezt követően a kolozsvári egyetemen szerzett geológusi oklevelet. Tehetségére hamar felfigyeltek, 1910-ben Erdélyben részt vett a kissármási gázmező feltárásában, ahol Európa akkor legjelentősebb földgázkútját nyitották meg. Az első világháborúban a hadviseléshez már nélkülözhetetlen volt a kőolaj. Papp Simon fiatal kora ellenére kulcsszerepet játszott az Osztrák-Magyar Monarchia területén található – mai erdélyi, szlovákiai és horvátországi – gáz- és olajmezők feltárásában. Képes volt egy területen a dombok formájából megmondani, hol érdemes kutatófúrásokat végezni.

Nem véletlen, hogy 1920-tól kezdve a legnagyobb nemzetközi nagyvállalatok alkalmazták. Papp Simon 12 évig tárt fel kőolajmezőket a világ számos országában, lényegében egyfolytában utazott. Nemcsak Európa és Amerika számos országában volt szükség a szaktudására, hanem Ausztráliában, Új-Guineában, Tasmániában és a Fidzsi szigeteken is. 1932-ben elege lett a világjárásból. Hazatérése után a kormányzati illetékesek helyett a világ egyik legnagyobb olajvállalata, a Standard Oil vezetőit sikerült meggyőznie arról, hogy érdemes pénzt áldozni a magyarországi kutatásokra. Főgeológusként 1937-ben jelentős mennyiségű földgázt és jó minőségű kőolajat talált Zala megyében. Megalapították a Magyar–Amerikai Olajipari Rt-t (MAORT), amely néhány év alatt az egyik legjelentősebb magyar iparvállalat lett, termelésük teljes egészében fedezte az ország növekvő kőolajigényét. Papp Simon sokoldalú mérnöki tudását dicséri, hogy nevéhez fűződik a zalai olajmezőket Budapesttel összekötő csővezeték kiépítése is, amely akkor Európa leghosszabb kőolajvezetékének számított.

A magyar olajipar történetében és Papp Simon életében egyaránt sikeres időszaknak a második világháború vetett véget. 1941 végén Magyarország megszakította a diplomáciai kapcsolatait az Egyesült Államokkal, a MAORT amerikai vezetőit kiutasították az országból. Államosítás nem történt, de a háború miatt olajra éhes kormány „használatba vette” a céget, amelynek vezetésével az amerikaiakkal egyetértésben Papp Simont bízták meg. A kormány – német nyomásra – kezdettől a termelés növelését szorgalmazta, akár a kutatások rovására is. Papp megpróbálta elmagyarázni nekik, hogy a kutak hozama egy idő után csökkenni fog, és ha nem tárnak fel újabbakat, akkor pótolni sem tudják majd a kiesést. Figyelmeztetése süket fülekre talált, így 1943-tól kezdve fokozatosan csökkenni kezdett a kitermelt kőolaj mennyisége.

A háború után a MAORT-ot elvileg nem fenyegette az államosítás veszélye, hiszen egy szövetséges ország állampolgárainak tulajdonában volt. Az amerikai menedzserek is visszatértek, a vezérigazgató továbbra is Papp Simon maradt. A színpalak mögött azonban a formálódó új hatalom is szemet vetett az óriási vagyonra. Kormánybiztost rendeltek ki a céghez, aki mindenáron a termelés növelését erőltette, a kutatások folytatását akadályozta. Papp Simon ismét csak figyelmeztetni tudott arra, hogy a kitermelés erőszakos növelése katasztrofális következményekhez vezethet.

A következő napokban a cég összes vezetőjét letartóztatták, köztük az amerikaiakat is. A népes közönség előtt zajló perben Papp Simon alig védekezett. A színjáték ezzel le is zárult. A bíróság „a demokratikus államrend megdöntésére irányuló bűncselekmény” miatt Papp Simont halálra ítélte. Néhány beavatott kezdettől fogva tudta, hogy Papp Simon halálos ítéletét nem fogják végrehajtani, mert szakértelmét az állam nem tudja nélkülözni. Így is lett: 1949 januárjában a geológus büntetését „kegyelemből” életfogytiglani fegyházbüntetésre változtatták másodfokon. Számos börtönben megfordult fogvatartásának hét éve alatt, és mindenütt dolgoztatták. Ő örült az értelmes feladatoknak, az állam pedig az ő segítségével tartotta életben a magyar szénhidrogén-kutatást. Cellájában tanulmányozta a különböző mérési eredményeket, és megjelölte azokat a helyeket, ahol fúrásokat javasolt. Így fedezte fel a nagylengyeli olajmezőt 1951-ben, amely tíz évig Magyarország legfontosabb lelőhelyének számított.

1955 júniusában engedték szabadon „kegyelemből”. A börtönévek miatt nyugdíj jogosultsága megszűnt, így 70 évesen újra munkát kellett vállalnia. Az Országos Kőolaj és Gázipari Tröszt beosztott geológusaként dolgozott tovább nagy szakmai alázattal. 1962-ben mehetett másodszor is nyugdíjba. A világ egyik legjobb geológusa 85 évesen hunyt el.

(a greenfo.hu cikke alapján)

1. Írjon ki a szövegből 2 kulcsszót! 2 pont
2. Társítsa az évszámokat Papp Simon hozzájuk tartozó életeseményeivel! Írja át a vizsgalapra a helyes társításokat!

Évszámok:	Események:
1) 1910	a. Külföldön tárt fel kőolajmezőket.
2) 1923	b. A MAORT vezetője lett.
3) 1937	c. Börtönbüntetését töltötte.
4) 1941	d. Főgeológusként dolgozott.
5) 1950	e. Részt vett Európa akkor legjelentősebb földgázkútjának feltárásában.

5 pont
3. Értelmezze a következő kifejezéseket!
teljes egészében fedezte az ország növekvő kőolajigényét; olajra éhes kormány; süket fülekre talált; nyugdíjjogosultsága megszűnt 4 pont
4. Írjon ki a szövegből 3 olyan érvet, ami alátámasztja a következő kijelentést!
Papp Simon „a világ egyik legjobb geológusa.” 3 pont
5. Értelmezze a következő részletet!
1941 végén Magyarország megszakította a diplomáciai kapcsolatait az Egyesült Államokkal, a MAORT amerikai vezetőit kiutasították az országból. Államosítás nem történt, de a háború miatt olajra éhes kormány „használatba vette” a céget, amelynek vezetésével az amerikaiakkal egyetértésben Papp Simont bízták meg. 4 pont
6. Mi volt az, amit hiába magyarázott Papp Simon mindkét államhatalomnak a kőolajkitermeléssel kapcsolatban? Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
 - a. Az, hogy ha többet kutatnak, nem lesz elég kőolaj.
 - b. Az, hogy nem lehet erőszakosan növelni a kitermelést kutatások nélkül, mert csökkenni fog a kőolaj mennyisége.
 - c. Az, hogy növelni kell a kőolaj kitermelését és csökkenteni a kutatást, mert több kőolajra van szüksége az országnak.
 - d. Az, hogy kutatás nélkül nem zárhatják be a kőolajkutakat a háború idején.2 pont
7. Igazak (I) vagy hamisak (H) a következő kijelentések? Írja át a vizsgalapra a kijelentések betűjelét és az I vagy H jelölést!
A fenti szöveg
 - a. bemutatja egy híres magyar geológus életútját.
 - b. célja egy Papp Simonról szóló film reklámozása.
 - c. kimondja, hogy az elismert szaktekintélyt azért hurcolták meg, mert nem volt hajlandó feladni az elveit.
 - d. dokumentumokat ad közre a Papp Simon által felfedezett olajmezőkről.4 pont
8. Hogyan okozhatta Papp Simon tehetsége a sikerét és meghurcoltatását is? Fogalmazza meg válaszát 2 példa alapján! 2 pont
9. Miért tekinthetjük az 1932 és 1941 közötti időszakot a magyar olajipar és Papp Simon szempontjából egyaránt sikeresnek? Említse meg Papp Simon 2 cselekedetét a szöveg alapján! 2 pont
10. Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
1955 júniusában engedték szabadon „kegyelemből”. A börtönévek miatt nyugdíjjogosultsága megszűnt, így 70 évesen újra munkát kellett vállalnia. Az Országos Kőolaj és Gázipari Tröszt beosztott geológusaként dolgozott tovább nagy szakmai alázattal. 1962-ben mehetett másodszor is nyugdíjba.
A fenti részletben a beszélő
 - a. sajnálatát fejezi ki, hogy a sikeres geológus nem elégedett meg a nyugdíjával, és újra munkába állt;
 - b. arra figyelmeztet, hogy ha börtönbe kerülsz, nem jár nyugdíj;
 - c. Papp Simon időskori sikereiről számol be az Országos Kőolaj és Gázipari Trösztnél;
 - d. rosszallja, hogy a sikeres geológus idős korában tehetségéhez méltatlan munkát volt kénytelen vállalni.2 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben *A megoldhatatlan dilemmák a drámai konfliktusban* címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi értelmezési szempontokat!

1. a választott alkotás műfaji sajátosságai	2 pont
2. a szereplők által közvetített értékek, értékrend(ek) a választott műben	4 pont
3. a megoldhatatlan dilemmák okozta konfliktus értelmezése	4 pont
4. a konfliktusban álló hősök jellemábrázolása	4 pont
5. a konfliktusban álló szereplők sorsának alakulása a dráma végkifejletében	4 pont

Pontot ér a témának megfelelő szövegválasztás (a szerző helyes megnevezése – 1 pont, a cím helyes formája – 1 pont; a téma szempontjából releváns mű választása – 2 pont) és az értekezés megfogalmazási módja (logikus gondolatmenet, szövegkohézió – 2 pont, helyes fogalom- és nyelvhasználat – 2 pont, helyesírás – 2 pont, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása – 2 pont)

12 pont